

CHƯƠNG I: TỔNG QUAN VỀ NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG

GV: THS. TRẦN THẠCH UYÊN VY

4/11/2020

1

Mục tiêu chương

- Nắm và hiểu được khái niệm, quá trình ra đời, bản chất, chức năng của NHTW, hiểu được các mô hình tổ chức NHTW.
- Phân tích được các chức năng và nhiệm vụ của NHTW, mô hình tổ chức NHTW.
- Vận dụng để đưa ra những phân tích, đánh giá về mô hình tổ chức Ngân hàng Nhà nước Việt Nam.

4/11/2020

2

Kết cấu chương

- 1 KHÁI NIỆM VÀ BẢN CHẤT CỦA NHTW
- 2 SỰ RA ĐỜI CỦA NHTW
- 3 CHỨC NĂNG CỦA NHTW
- 4 MÔ HÌNH TỔ CHỨC CỦA NHTW
- 5 NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM

4/11/2020

3

1. Khái niệm và bản chất của NHTW:

- Ngân hàng Trung ương là ngân hàng phát hành tiền của quốc gia, là cơ quan quản lý và kiểm soát lĩnh vực tiền tệ ngân hàng trong phạm vi toàn quốc.
- Là bộ máy tài chính tổng hợp, thực hiện chức năng quản lý nhà nước về tiền tệ và hoạt động NH.
- Là NH của các NH và TCTD khác trong nền kinh tế.

4/11/2020

4

Sự khác biệt so với NHTM

Không hoạt động vì mục tiêu LN, hoạt động vì sự ổn định và phát triển của toàn bộ nền kinh tế, là cơ quan quản lý vĩ mô trong lĩnh vực tiền tệ NH

Không giao dịch với các DN, tổ chức và cá nhân. Chỉ giao dịch với các NHTM để điều tiết hoạt động của hệ thống NHTM

Là NH phát hành tiền của 1 QG, cung ứng phương tiện thanh toán cho nền kinh tế, là NH duy nhất của 1 nước

4/11/2020

5

1. Khái niệm và bản chất của NHTW:

Ngân hàng phát hành độc quyền

Thể chế bậc cao của hệ thống NHTM

Bộ máy nhà nước

Cơ quan quản lý kinh tế tài chính tổng hợp

Bản chất

4/11/2020

6

2. Sự ra đời của NHTW:

Thời kỳ I

- Thời kỳ sơ khai hình thành ngân hàng:
Nghề ngân hàng ra đời ban đầu với nghiệp vụ đơn giản: Nhận bảo quản tiền và được trả thù lao bảo quản, đổi chác tiền đúc và ăn hoa hồng đổi tiền. Nghề ngân hàng sơ khai kiểu như vậy xuất hiện từ Hy Lạp rồi lan ra các nước khác.

Thời kỳ II

- Thời kỳ phát triển hệ thống ngân hàng:
Hoạt động ngân hàng trong thời kỳ từ thế kỷ thứ V đến XV sau Công nguyên đã có những bước phát triển mới tiên bộ so với giai đoạn sơ khai.

4/11/2020

7

2. Sự ra đời của NHTW:

Thời kỳ III

Giai đoạn I

- Giai đoạn phát triển từ loại NHTM trở thành loại ngân hàng phát hành (XV đến thế kỷ XVII):
+ Gắn liền hệ thống lưu thông tiền đúc bằng kim loại quý
+ Các NHTM đều sử dụng kỳ phiếu của ngân hàng mình
+ Sự phân hóa: hệ thống ngân hàng đã hình thành khá rõ nét bao gồm các NHTM được phát hành kỳ phiếu và NHTM không phát hành kỳ phiếu.
Tuy nhiên, cả hai loại ngân hàng này đều thực hiện chức năng chính của ngân hàng trung gian.

4/11/2020

8

2. Sự ra đời của NHTW:

Giai đoạn II

- Giai đoạn phát triển của ngân hàng phát hành trở thành các ngân hàng phát hành độc quyền (Khoảng từ đầu thế kỷ XVIII đến đầu thế kỷ XX)
- + Đây cũng là quá trình cạnh tranh diễn ra rất mạnh mẽ và gay gắt trong ngành ngân hàng.
 - + Sự tiếp tay giúp sức của bộ máy chính quyền nhà nước, làm cho hệ thống ngân hàng ở mỗi quốc gia đều phân hóa thành hai cấp rõ rệt:
 - > Hệ thống ngân hàng.
 - > Ngân hàng phát hành độc quyền.

4/11/2020

9

2. Sự ra đời của NHTW:

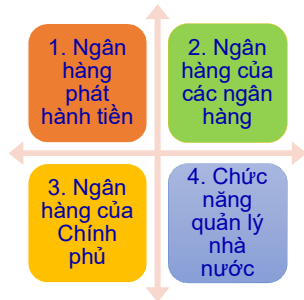
Giai đoạn III

Sự định hình hệ thống hai cấp như vậy là một quá trình khách quan và tất yếu.

- Giai đoạn phát triển từ ngân hàng phát hành độc quyền thành NHTW.
- + Quốc hữu hóa ngân hàng phát hành từ ngân hàng phát hành thuộc sở hữu tư nhân thành ngân hàng phát hành thuộc sở hữu nhà nước, cho nhà nước nắm trong tay trọn vẹn bộ máy kinh tế tài chính quan trọng nhất để điều tiết vĩ mô các hoạt động kinh tế tài chính.
- + Hệ thống ngân hàng trong một quốc gia đã được định hình thành 2 cấp:
 - > NHTW thực hiện các chức năng thuộc tầm vĩ mô,
 - > Các NHTM và các tổ chức tài chính khác, thực hiện chức năng và nhiệm vụ kinh doanh tiền tệ - tín dụng và dịch vụ ngân hàng.

10

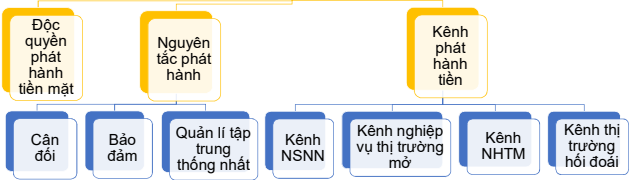
3. Chức năng của NHTW:

4/11/2020

11

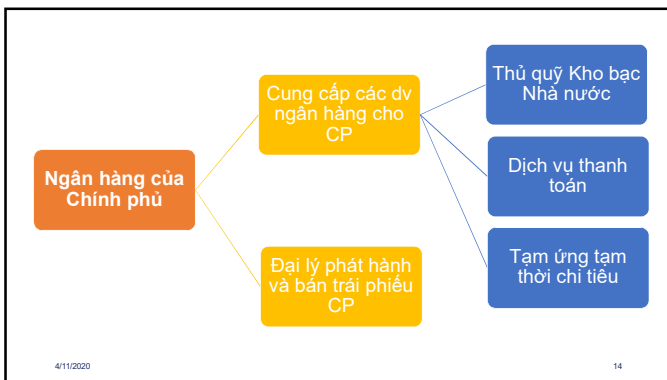
Ngân hàng phát hành tiền

4/11/2020

12

4. Mô hình tổ chức

Mô hình NHTW trực thuộc Chính phủ

Mô hình NHTW độc lập Chính phủ

4/11/2020

16

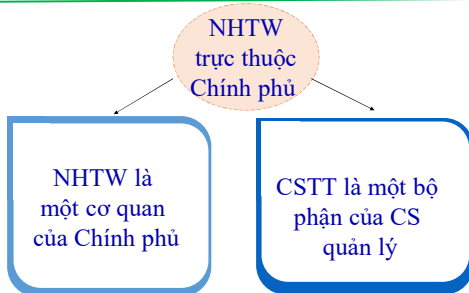
4.1 Mô hình NHTW trực thuộc Chính phủ:

4/11/2020

17

4.1 Mô hình NHTW trực thuộc Chính phủ:

4/11/2020

18

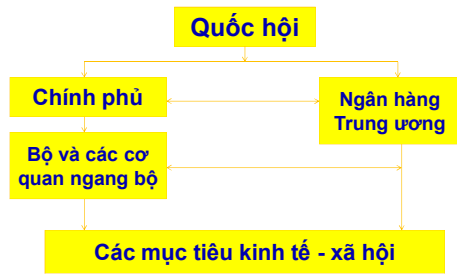
4.1 Mô hình NHTW trực thuộc Chính phủ:

Đánh giá ưu điểm, nhược điểm của mô hình?

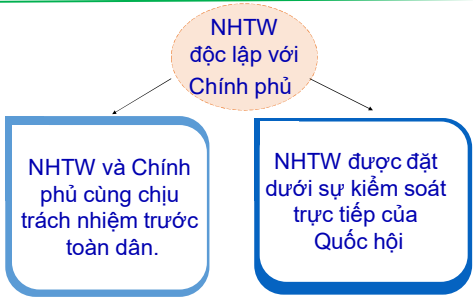
Ưu điểm:
Hoạt động của NHTW nằm trong sự kiểm tra và giám sát chặt chẽ của Chính phủ

Nhược điểm:
Làm mất tính độc lập của NHTW

4.2 Mô hình NHTW độc lập với Chính phủ:

4.2 Mô hình NHTW độc lập với Chính phủ:

4.2 Mô hình NHTW độc lập với Chính phủ:

Đánh giá ưu điểm, nhược điểm của mô hình?

Ưu điểm:
NHTW độc lập trong điều hành CSTT

Nhược điểm:
Thiếu sự phối hợp giữa Chính phủ và NHTW khiến cho mục tiêu kinh tế - xã hội không được thực hiện một cách nhất quán.

4/11/2020

22

Thảo luận:

Ngân hàng Nhà nước Việt Nam theo mô hình NHTW trực thuộc Chính phủ. Theo anh (chị) NHNN Việt Nam sẽ gặp phải những bất cập nào?

4/11/2020

23

Trả lời:

- NHNN Việt Nam chịu sự kiểm soát của cả hai cơ quan là Quốc hội và Chính phủ.
- NHNN Việt Nam là cơ quan đa mục tiêu.
- Sử dụng các công cụ điều hành không rõ ràng

4/11/2020

24

5. Ngân hàng Nhà nước Việt Nam:

4/11/2020

25

Giới Thiệu Về Ngân Hàng Nhà Nước Việt Nam

4/11/2020

26

Giới thiệu NHHVN

❖ Lịch sử Ngân hàng NNVN

- > Lịch sử Ngân hàng NNVN
- > Quá trình phát triển
- > Chức năng nhiệm vụ của NHNN VN
- > Cơ cấu tổ chức

Ngày 6 tháng 5 năm 1951

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ký Sắc lệnh số 15/SL

Ngân hàng Quốc gia Việt Nam

Tháng 1/1960 đến nay là Ngân hàng Nhà nước Việt Nam

4/11/2020

27

Giới thiệu NHHVN
❖ **Quá trình phát triển**

> Lịch sử Ngân hàng NNVN
 > **Quá trình phát triển**
 > Chức năng nhiệm vụ của NHNN VN
 > Cơ cấu tổ chức

1. Thời kỳ 1951-1954:
Ngân hàng Quốc gia Việt Nam hoạt động độc lập tương đối

- Phát hành giấy bạc Ngân hàng
- Thu hồi giấy bạc Tài chính, phát triển tín dụng
- Quản lý Kho bạc Nhà nước

2. Thời kỳ 1955-1975:

- Củng cố thị trường tiền tệ, giữ cho tiền tệ ổn định
- Phát triển công tác tín dụng

Tháng 1/1960 - Ngân hàng Nhà nước Việt Nam

4/11/2020 28

❖ Quá trình phát triển

> Lịch sử Ngân hàng NNVN
 > **Quá trình phát triển**
 > Chức năng nhiệm vụ của NHNN VN
 > Cơ cấu tổ chức

3. Thời kỳ 1975-1985:

- Thống nhất trong cả nước về hệ thống ngân hàng và hệ thống tiền tệ
- Ngân hàng Nhà nước về cơ bản vẫn hoạt động như là một công cụ ngân sách, chưa thực hiện các HĐKD

4/11/2020 29

❖ Quá trình phát triển

> Lịch sử Ngân hàng NNVN
 > **Quá trình phát triển**
 > Chức năng nhiệm vụ của NHNN VN
 > Cơ cấu tổ chức

4. Thời kỳ 1986 đến nay:

- Tháng 7/1987 bắt đầu thử chuyển hệ thống ngân hàng sang hoạt động kinh doanh XHCN
- Tháng 3/1988: chính thức chuyển hệ thống ngân hàng sang hoạt động kinh doanh
- Tháng 5/1990: hệ thống ngân hàng VN chia làm 2 cấp

> Ngân hàng Nhà nước thực hiện chức năng của 1 NHTW

- Ngày 2/12/1997, Luật Ngân hàng Nhà nước Việt Nam và Luật Các tổ chức tín dụng được thông qua

4/11/2020 30

❖ Chức năng nhiệm vụ của NHNNVN

- > Lịch sử Ngân hàng NNVN
- > Quá trình phát triển
- > Chức năng nhiệm vụ của NHNN VN
- > Cơ cấu tổ chức

Ngân hàng Nhà nước thực hiện các nhiệm vụ, quyền hạn quy định tại Nghị định số 96/2008/NĐ-CP ngày 26/8/2008 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ, cơ quan ngang Bộ.

4/11/2020

31

❖ Chức năng nhiệm vụ của NHNNVN

- > Lịch sử Ngân hàng NNVN
- > Quá trình phát triển
- > Chức năng nhiệm vụ của NHNN VN
- > Cơ cấu tổ chức

- Xây dựng chính sách tiền tệ quốc gia
- Cấp, thu hồi giấy phép thành lập và hoạt động của các TCTD
- Sử dụng các công cụ (lãi suất, tỷ giá...) thực hiện chính sách TTQG
- Quản lý ngoại hối và xây dựng cán cân thanh toán quốc tế
- Quản lý việc vay, trả nợ nước ngoài của cá nhân, TCKT

4/11/2020

32

❖ Chức năng nhiệm vụ của NHNNVN

Các nghiệp vụ Ngân hàng Trung ương

- > Lịch sử Ngân hàng NNVN
- > Quá trình phát triển
- > Chức năng nhiệm vụ của NHNN VN
- > Cơ cấu tổ chức

- In, đúc, bảo quản, vận chuyển tiền
- Thực hiện nghiệp vụ phát hành, thu hồi, thay thế và tiêu hủy tiền
- Thực hiện tái cấp vốn, điều hành thị trường tiền tệ
- Thực hiện nghiệp vụ thị trường mở và một số nghiệp vụ quan trọng khác

4/11/2020

33
